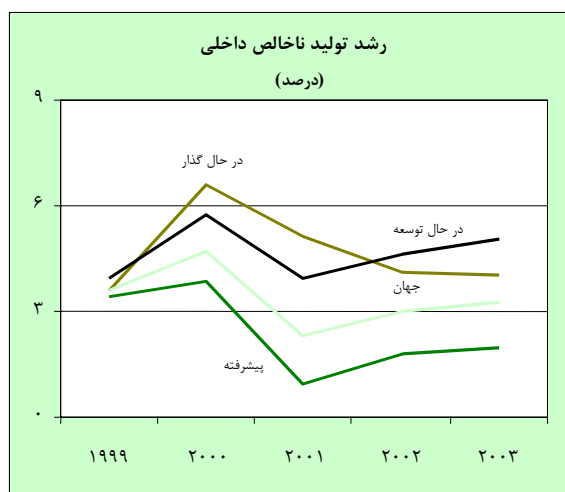

فصل اول

خلاصه‌ای از وضع اقتصادی جهان

الف- تحولات اقتصادی

بهبود وضعیت اقتصادی جهان در سال ۲۰۰۳، نظیر سال قبل همچنان ادامه‌یافت و رشد اقتصادی جهان از ۳/۰ درصد در سال ۲۰۰۲ به ۳/۹ درصد در سال ۲۰۰۳ رسید. در سال مورد بررسی اوضاع متشنج عراق و اثرات جانبی مربوط به ترکیدن حباب قیمت در بازار سهام، اقتصاد آمریکا را متاثر ساخت و زمینه نامساعد شدن وضعیت نیروی کار و اشتغال را در این کشور فراهم ساخت، به طوری که نرخ بیکاری طبق آخرین برآوردها در سال مذکور حدود ۶ درصد بود. کاهش رشد قیمت‌ها در آمریکا موجب شد تا نرخ تورم پایه^(۱) همچنان پایین تر از ۲ درصد در سال ۲۰۰۳ باقی بماند. اگر چه این نرخ در سه ماهه اول سال ۲۰۰۴ افزایش یافت اما همچنان کمتر از ۲ درصد بود. این افزایش قیمت تا حدودی به دلیل افزایش قیمت نفت و قیمت کالاهای واسطه‌ای و بر طرف شدن عوامل زودگذری بود که در سال ۲۰۰۳ تورم را کند کرده بود. از سوی دیگر تلاشهای آمریکا برای کاهش کسری تراز تجاری خود بواسطه تضعیف ارزش دلار حتی برای کوتاه مدت هم موثر واقع نشد،

به طوری که کسری حساب جاری از ۴/۶ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۲ به ۵/۱ درصد در سال ۲۰۰۳ افزایش یافت. قیمت مسکن نیز در سال ۲۰۰۳ در این کشور حدود ۳۰ درصد بالاتر از نقطه اوج قبلی (پس از حذف عامل تورم) قرار گرفت که تهدیدی برای مصرف و در نتیجه رشد اقتصادی بود.

در نه ماهه آخر سال ۲۰۰۳ رشد سریع اقتصاد کانادا در سال قبل به دلایلی از جمله تقویت سریع و قابل ملاحظه ارزش پول ملی، کاهش تقاضای خارجی و کاهش انباشت موجودی انبار و همچنین عوامل موقتی چون شیوع بیماریهای سارس و جنون گاوی، کاهش یافت. کاهش رشد اقتصادی منجر به کاهش تورم پایه به میزان یک تا سه واحد درصد از میزان مورد انتظار گردید.

کشورهای منطقه یورو و سایر کشورهای اروپای غربی همگی به دلیل کاهش تقاضای خارجی و همین طور نرخ بیکاری بالا نگران به خطر افتادن بهبود رشد اقتصادی کشورهايشان در سال ۲۰۰۳ بودند. به گونه‌ای که بانک مرکزی اروپا و همین طور بانکهای مرکزی کشورهای غیر عضو در اروپای غربی و حتی انگلستان نرخهای بهره خود را کاهش دادند. یکی دیگر از معضلات و نگرانیهای کشورهای این منطقه نرخ تورم پایین و خطر سقوط قیمت‌ها بود، به طوری که در سال ۲۰۰۳ نرخ تورم در این کشورها کمتر از ۲ درصد قرار داشت.

۱ - Core Inflation

بهبود اقتصاد جهانی تا حدود زیادی توانست تاثیر خود را بر اقتصاد ژاپن بگذارد. رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۰۳ در حدود ۲/۵ درصد بود. یکی از عواملی که رشد اقتصادی این کشور را تقویت نمود تثبیت وضعیت بازار نیروی کار و افزایش اعتماد مصرف کننده و در نهایت افزایش میزان مصرف خصوصی بود.

رشد تولید و تجارت در اقتصاد جهانی

عملکرد		
۲۰۰۳	۲۰۰۲	
۳/۹	۳/۰	تولید جهانی
۲/۱	۱/۶	اقتصاد های پیشرفته
۳/۰	۱/۹	ایالات متحده آمریکا
۰/۵	۰/۸	کشورهای حوزه یورو
-۰/۱	۰/۱	آلمان
۰/۵	۱/۱	فرانسه
۰/۳	-۰/۴	ایتالیا
۲/۵	۲/۲	اسپانیا
۲/۵	-۰/۳	ژاپن
۲/۲	۱/۸	انگلستان
۲/۰	۳/۴	کانادا
۲/۴	۳/۶	سایر اقتصادهای پیشرفته
۳/۰	۵/۰	کشورهای تازه صنعتی شده آسیایی
۶/۱	۴/۸	سایر بازارهای نوظهور کشورهای در حال توسعه
۴/۳	۳/۵	آفریقا
۳/۷	۳/۶	مادون صحرا
۴/۵	۴/۴	اروپای مرکزی و شرقی
۷/۸	۵/۴	کشورهای مستقل مشترک المنافع (۱)
۷/۳	۴/۷	روسیه
۹/۰	۷/۰	غیرروسیه
۷/۷	۶/۶	در حال توسعه آسیا
۹/۱	۸/۳	چین
۷/۲	۵/۰	هند
۵/۱	۴/۳	آ - سه - آن (۲)
۶/۰	۴/۳	خاورمیانه
۱/۸	-۰/۱	نیمکره غربی
-۰/۲	۱/۹	برزیل
۱/۳	۰/۸	مکزیک
۱/۱	۱/۲	اتحادیه اروپا
۲/۷	۱/۷	رشد جهانی بر مبنای نرخهای ارز در بازار
۵/۱	۳/۳	حجم تجارت جهانی (کالاها و خدمات)
۳/۷	۲/۶	واردات
۱۱/۱	۶/۰	اقتصادهای پیشرفته
۲/۶	۲/۲	سایر بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه
۱۰/۹	۶/۶	قیمتهای کالا (دلار آمریکا)
۱۵/۸	۲/۵	نفت (۳)
۷/۱	۰/۶	غیر سوختی
		قیمتهای مصرف کننده
۱/۸	۱/۵	اقتصادهای پیشرفته
۶/۱	۶/۰	سایر بازارهای نوظهور و کشورهای در حال توسعه
		نرخهای Libor شش ماهه (درصد)
۱/۲	۱/۹	سپرده های دلاری
۲/۳	۳/۳	سپرده های یورویی
۰/۱	۰/۱	سپرده های ین ژاپن

ماخذ: IMF World Economic Outlook, September ۲۰۰۴

۱- مغولستان عضو کشورهای مستقل مشترک المنافع نیست اما بدلائل جغرافیایی و مشابهت ساختار اقتصادی آن در این گروه از کشورها قرار گرفته است.

۲- شامل اندونزی، مالزی، فیلیپین و تایلند می باشد.

۳- میانگین ساده قیمتهای نقدی نفت خام برنت انگلیس، دی، وست نگرانس ایتزمیدیت می باشد و در سال ۲۰۰۳ میانگین قیمت هر بشکه نفت معادل ۲۸/۸۹ دلار بود.

علیرغم کاهش روند رشد اقتصادی منطقه آسیا در اوایل سال ۲۰۰۳، این منطقه از جهان همچنان سریع ترین رشد اقتصادی را تجربه کرد که این سرعت در سال ۲۰۰۴ نیز تداوم یافت. کاهش رشد اقتصادی در ابتدای سال ۲۰۰۳ عمدتاً ناشی از تضعیف تقاضای داخلی در کشورهای این منطقه به دلیل وجود شرایط نامطمئن ناشی از جنگ، افزایش قیمتهای نفت و همچنین تاثیر بیماری سارس بود.

آمریکای لاتین سال ۲۰۰۳ را با موفقیت پشت سر گذاشت. در این سال افزایش تقاضای داخلی به دلیل تسهیل شرایط پولی، افزایش اعتماد و همچنین بهبود اقتصادی جهان موجب شد تا سهم تجارت از تولید ناخالص داخلی این کشورها افزایش یابد.

در سال ۲۰۰۳ رشد تولید ناخالص داخلی در آفریقا از ثبات برخوردار بود. نرخ رشد اقتصادی در این سال ۴/۳ درصد بود. بخشی از علل ثبات رشد در این قاره افزایش قیمت کالاهای غیر نفتی بود که کمتر تحت تاثیر نوسانات اقتصاد جهانی قرار دارد. البته اجرای طرح بخشودگی بدهی کشورهای فقیر به شدت بدهکار^(۱) (HIPC) نیز در رشد اقتصادی این منطقه اثرات بسزایی داشت.

نرخ رشد اقتصادی خاورمیانه در سال ۲۰۰۳ معادل ۶ درصد بود که عمدتاً دلایلی نظیر افزایش صادرات نفت ناشی از افزایش سهمیه کشورهای عضو اوپک قبل از جنگ عراق (خصوصاً عربستان سعودی و سایر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس^(۲)) و تاثیرات مثبت اصلاحات اقتصادی ایران بود. امید به پایان خشونت ها در عراق نیز اثر مثبتی بر روند اقتصادی منطقه داشت. افزایش تولید نفت به همراه قیمت آن رشد اقتصادی خاورمیانه را در سال ۲۰۰۳ تقویت کرد. بی ثباتی قیمت نفت و موقعیت نامطمئن امنیتی منطقه خاورمیانه، عمده ترین موضوعات نگران کننده این منطقه به شمار آمدند.

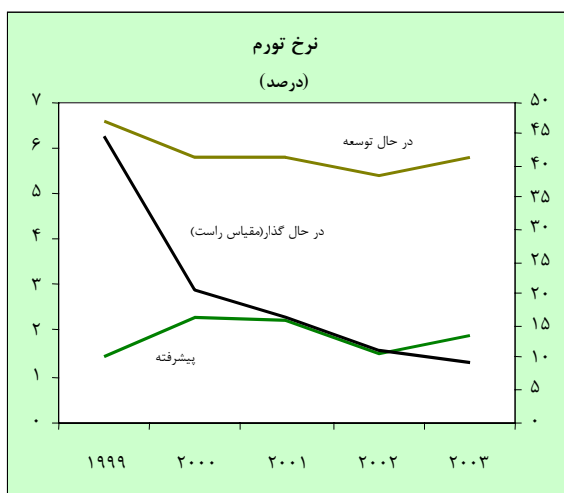
۱ - Heavily Indebted Poor Countries (HIPC)

۲- کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس عبارتند از: بحرین، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی.

به طور کلی ریسک های منطقه خاورمیانه عبارت بودند از:

- ۱- ناامنی و نا اطمینانی جغرافیایی - سیاسی
- ۲- پیچیدگی و حساس بودن بازار نفت و سخت بودن پیش بینی تحولات آینده آن
- ۳- بالا بودن نسبت بدهی دولتهای کشورهای مشرق^(۱) و حتی تعدادی از کشورهای صادرکننده نفت خام
- ۴- بالا بودن نرخ بیکاری در منطقه

تحولات بازار نفت قبل از جنگ در عراق سبب گردید تا قیمت نفت به بشکه‌ای ۳۴ دلار برسد، اما پس از کاهش شدید قیمت نفت در آوریل ۲۰۰۳، مجدداً این قیمت در ماه اوت افزایش یافت و به بشکه‌ای ۳۰ دلار رسید. دلیل این

امر کمتر شدن امید به بازگشت سریع تولید نفت در عراق، کاهش ذخایر کشورهای صنعتی و نگرانی درباره تولید نفت کشورهای نیجریه و ونزوئلا در اثر تحولات سیاسی در این کشورها بود. در ابتدای سال ۲۰۰۴ نیز در اثر عوامل تقاضا و نگرانی‌های موجود در طرف عرضه نفت بویژه در چند کشور عمده صادر کننده نفت (شامل عراق، روسیه و ونزوئلا) قیمت نفت به سرعت افزایش یافت. کمبود ظرفیت اضافی و فعالیتهای سفته‌بازی افزایش قیمت نفت را تشدید کرد به گونه‌ای که قیمت هر بشکه نفت به ۴۴/۷۱ دلار آمریکا رسید. بعد از این افزایش، با کاهش نگرانی‌های جغرافیایی - سیاسی در منطقه قیمتها نیز کاهش یافت اما از اواسط سپتامبر بار دیگر قیمت‌های نفت افزایش یافت. در مقابل، قیمت کالاهای اساسی غیر نفتی که از اوایل سال ۲۰۰۴ به‌طور عمده‌ای افزایش یافته بود با کند شدن رشد اقتصادی چین با کاهش روبرو بود.

ب- تحولات بازارهای ارزی از اول آوریل سال ۲۰۰۳ تا پایان مارس سال ۲۰۰۴

طی دوره اول آوریل ۲۰۰۳ تا اواسط فوریه ۲۰۰۴، دلار در برابر یورو و اکثر ارزهای عمده سیر نزولی شدید و یورو در برابر اکثر ارزهای عمده افزایش شدیدی داشت.

متوسط نرخ برابری ارزهای جهانروا و حق برداشت مخصوص و قیمت طلا به دلار آمریکا

سه ماهه اول ۲۰۰۴	سه ماهه اول ۲۰۰۳	۲۰۰۳	۲۰۰۲	۲۰۰۱	۲۰۰۰	۱۹۹۹	۱۹۹۸	۱۹۹۷	
۱/۴۹	۱/۳۷	۱/۳۹	۱/۳۰	۱/۲۷	۱/۳۲	۱/۳۷	۱/۳۵	۱/۳۷	حق برداشت مخصوص به دلار
۱/۸۴	۱/۶۰	۱/۶۳	۱/۵۰	۱/۴۴	۱/۵۲	۱/۶۲	۱/۶۶	۱/۶۴	هر لیره انگلیس به دلار
۱/۲۵	۱/۳۷	۱/۳۵	۱/۵۶	۱/۶۹	۱/۶۹	۱/۵۰	۱/۴۵	۱/۴۵	هر دلار به فرانک سوئیس
۱/۲۵	۱/۰۷	۱/۳۱	-۰/۹۴	-۰/۹۰	-۰/۹۲	۱/۰۷	۱/۱۲	۱/۳۴	هر یورو به دلار
۱۰۷/۲۳	۱۱۸/۸۲	۱۱۵/۹۳	۱۲۵/۳۹	۱۲۱/۵۳	۱۰۷/۷۷	۱۱۳/۹۱	۱۳۰/۹۱	۱۲۰/۹۹	هر دلار به یین ژاپن
۴۰۸/۴۷	۳۵۲/۱۴	۳۶۳/۵۳	۳۱۰/۰۴	۲۷۱/۰۵	۲۷۹/۱۷	۲۸۷/۸۷	۲۹۴/۱۴	۳۳۱/۱۰	هر اونس طلا به دلار

عواملی که موجب ضعف شدید دلار در برابر یورو و سایر ارزهای عمده در این دوره گردید عبارتند از:

- ۱- کسری حساب جاری آمریکا
- ۲- تفاوت نرخهای بهره
- ۳- موضع بانک مرکزی اروپا
- ۴- فشار آمریکا بر چین
- ۵- عوامل سیاسی

۱- کشورهای مشرق شامل اردن، اسرائیل، لبنان، کرانه غربی و نوار غزه می باشند.

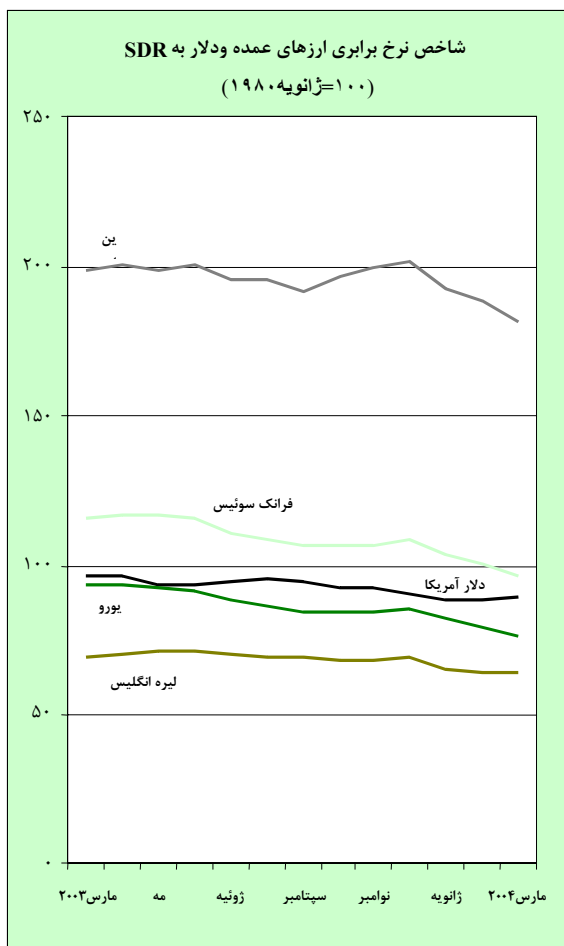
در دوره مورد بررسی همانند سال ۲۰۰۲، رشد مداوم کسری حسابجاری آمریکا از عوامل اصلی ضعف دلار بود. در سال ۲۰۰۳، کسری حسابجاری آمریکا به ۵/۰ درصد تولید ناخالص داخلی و خالص بدهیهای خارجی به ۲۵/۰ درصد تولید ناخالص داخلی رسید. احتمال می رفت که دولت آمریکا برای تصحیح کسری حسابجاری به تضعیف نرخ برابری دلار متوسل شود. همین احتمال در طول سال ۲۰۰۳ بر دلار در برابر سایر ارزهای عمده از جمله یورو فشار نزولی وارد کرد.

در میان سه اقتصاد عمده جهان (آمریکا، منطقه یورو و ژاپن) از ژانویه ۲۰۰۲ تا پایان مارس ۲۰۰۴، نرخ بهره منطقه یورو بالاتر بود. همین امر در تقویت یورو در برابر دلار، یین و برخی از ارزهای عمده دیگر موثر واقع شد. همچنین در دوره مذکور نرخ بهره نسبتاً بالا و رو به افزایش انگلیس نیز موجب تقویت لیره در برابر دلار و یین و حتی یورو گردید.

در طول سال ۲۰۰۳ مقامات پولی منطقه یورو از ترقی یورو در برابر دلار حمایت کردند و یا با سکوت خود، رضایت ضمنی خود را از ترقی یورو اعلام نمودند. این رضایت ضمنی مقامات پولی منطقه یورو در ترقی یورو در برابر دلار و برخی از ارزهای عمده دیگر در دوره مورد اشاره موثر بود.

رشد شدید مازاد حساب تجاری چین با آمریکا سبب گردید تا دولت آمریکا در سال ۲۰۰۳ دولت چین را برای انعطاف پذیرتر کردن نرخ برابری یوان تحت فشار قرار دهد. بدین ترتیب چین مجبور بود که حدود ۱۰۰ میلیارد دلار از ۳۵۶/۵ میلیارد دلار از ذخایر ارزی خود را به یورو و یین تبدیل نماید. این امر نیز به نوبه خود در تقویت یورو در برابر دلار در دوره یاد شده موثر واقع شد.

از اوت سال ۲۰۰۲ زرمه های حمله نظامی آمریکا به عراق تقویت گردید. سرانجام نیز در اواخر ماه مارس ۲۰۰۳ حمله

نظامی آمریکا به عراق شروع شد. احتمال حمله نظامی آمریکا به عراق و سپس تحقق آن و سرانجام حملات مبارزان عراقی بر علیه نیروهای آمریکایی سبب شد تا سرمایه گذاران به سوی مامن مناسبی برای سرمایه گذاری بروند. دلار و لیره انگلیس نمی توانستند مامن مناسبی برای سرمایه گذاری باشند زیرا چون اولاً آمریکا و انگلیس طرف های اصلی درگیری در عراق محسوب می شدند ثانیاً آمریکا هم با کسری عظیم حسابجاری مواجه بود. یین نیز مامن چندانی مناسبی برای سرمایه گذاران نبود. چون مقامات اقتصادی ژاپن بارها مخالفت خود را با ترقی یین به طور شفاهی و عملی اعلام کرده بودند. در همین راستا بانک مرکزی ژاپن نیز در طول سال مورد بررسی بارها در بازار مداخله نمود. فرانک سوئیس هم نتوانست مامن مناسبی برای سرمایه گذاران باشد زیرا بانک مرکزی این کشور نیز مخالف ترقی فرانک بود. در این میان بسیاری از سرمایه گذاران، یورو را به عنوان مامن سرمایه گذاری انتخاب کردند. چون اولاً، نرخهای بهره در این منطقه بیش از نرخهای بهره در آمریکا، ژاپن و سوئیس بود. ثانیاً، منطقه یاد شده از مازاد حسابجاری برخوردار بوده و بالاخره

مقامات بانک مرکزی اروپا هم مخالفتی با ادامه ترقی یورو نشان نمی دادند. فرار سرمایه ها به سوی یورو به عنوان مامن سرمایه گذاری نقش مهمی در تقویت یورو در برابر دلار و برخی از ارزشهای عمده دیگر در دوره مذکور ایفا نمود.

از اواسط فوریه ۲۰۰۴ تا پایان مارس سال مذکور دلار در برابر یورو و سایر ارزشهای عمده رو به افزایش نهاد. این امر به دلایل مختلفی صورت پذیرفت. در حالیکه مقامات پولی منطقه یورو در سال ۲۰۰۳ مخالفتی با ترقی یورو در برابر دلار نشان نمی دادند. اما با آغاز سال ۲۰۰۴ آنان شروع به مخالفت با ترقی یورو کردند. حتی در اوایل سال شایعاتی مبنی بر احتمال مداخله بانک مرکزی اروپا در بازارهای ارزی جهت جلوگیری از ترقی یورو منتشر شد و احتمال کاهش نرخهای کلیدی بهره در این منطقه نیز تقویت گردید.

از طرف دیگر از اوایل فوریه بسیاری از سرمایه گذاران به دلیل افزایش نرخ بهره سوئیس و احتمال افزایش نرخهای بهره کلیدی آمریکا و به تبع آن افزایش ارزش دلار اقدام به فروش ارزشهای پر بازده نظیر دلار استرالیا، دلار زلاندنو، لیره انگلیس و غیره جهت پوشش خود در برابر بدهیهای دلاری کردند.

همچنین ارزش دلار کانادا، کرون نروژ و کرون سوئد به دلیل کاهش نرخهای بهره این کشورها و احتمال ادامه آن در برابر دلار آمریکا رو به کاهش نهاد. لیکن ترقی دلار در برابر ین بعلا وجود شواهدی دال بر بهبود اقتصادی ژاپن، چندان چشمگیر نبود.

یکی دیگر از عواملی که در تعیین نرخ برابری ارزها در دوره مورد بررسی بسیار موثر بود، مداخلات وسیع بانکهای مرکزی کشورهای آسیایی بویژه بانک مرکزی ژاپن بود. این امر مانع تقویت شدید ارزش پول این کشورها در برابر دلار شد و تا حدودی از عدم توازن حسابهای جاری در سطح جهانی جلوگیری کرد.

ج- تحولات قیمت طلا در سال ۲۰۰۳ میلادی

در سال ۲۰۰۳ میلادی نیز همانند سال ۲۰۰۲ میلادی قیمت طلا از رشد بسیار شدیدی برخوردار بود. قیمت هر اونس طلا در آخرین روز سال ۲۰۰۳ به ۴۱۷/۲۵ دلار رسید که نسبت به قیمت آن در آخرین روز سال ۲۰۰۱ حدود ۵۰/۹ درصد و نسبت به قیمت آن در آخرین روز سال ۲۰۰۲ حدود ۲۱/۷ درصد افزایش داشت. ترقی قیمت طلا در سال ۲۰۰۳ میلادی در واقع ادامه ترقی قیمت این فلز قیمتی در سال ۲۰۰۲ میلادی بوده است.

تمام عوامل تقویت کننده قیمت طلا در سال ۲۰۰۲، به استثنای پاره ای موارد نظیر بهبود عملکرد شرکت های آمریکایی، در تقویت قیمت طلا در سال ۲۰۰۳ نیز موثر بودند. عوامل افزایش قیمت طلا در سال ۲۰۰۳ به شرح زیر بودند:

- ۱- خرید طلا توسط تولید کنندگان
- ۲- محدودیت فروش طلا توسط بانکهای مرکزی اروپایی
- ۳- پایین بودن نرخهای بهره کلیدی آمریکا
- ۴- ادامه ضعف شدید دلار در برابر یورو
- ۵- ادامه درگیریها در عراق

د- تحولات و رویدادهای صندوق بین المللی پول در سال مالی ۲۰۰۳^(۱)

در سال مالی ۲۰۰۳ کل تعهدات مالی صندوق بین المللی پول از ۳۹/۴ میلیارد SDR^(۲) در سال ۲۰۰۲ به ۲۹/۴ میلیارد SDR کاهش یافت. در این سال صندوق بین المللی پول ۱۰ قرارداد احتیاطی (SBA)^(۳) جدید را به ارزش ۲۷/۱ میلیارد SDR

۱- سال مالی ۲۰۰۳ صندوق بین المللی پول از اول ماه می ۲۰۰۲ تا ۳۰ آوریل ۲۰۰۳ می باشد.

۲ - Special Drawing Rights (SDR)

۳ - Stand-by Arrangement (SBA)

پذیرفت و تعهد قبلی خود تحت قرارداد احتیاطی به کشور اروگوئه را به میزان ۱/۵ میلیارد SDR افزایش داد. بعلاوه در این سال دو تعهد تحت ترتیبات گسترده (EFF)^(۱) مجموعاً به ارزش ۰/۸ میلیارد SDR پذیرفته شد.

در سالی که گذشت بزرگترین حجم تعهدات در طول تاریخ صندوق به برزیل اختصاص یافت. این تعهدات جهت حمایت از برنامه های اقتصادی دولت تا سپتامبر ۲۰۰۳ بود. ارزش کل تعهدات به برزیل در حدود ۲۲/۸ میلیارد SDR است که شامل تامین مالی کوتاه مدت تحت ترتیبات SRF^(۲) (به ارزش ۷/۶ میلیارد SDR) نیز می باشد.

در ژانویه سال ۲۰۰۳ صندوق یک قرارداد احتیاطی هفت ماهه به ارزش ۲/۲ میلیارد SDR برای آرژانتین به تصویب رساند که جایگزین قرارداد مارس ۲۰۰۰ گردید. همچنین در ژانویه سال ۲۰۰۳ قرارداد احتیاطی قابل توجه دیگری برای مدت دو سال و به ارزش ۱/۵ میلیارد SDR برای کلمبیا مورد تصویب قرار گرفت.

در این سال صندوق در قالب تسهیلات کمک فوری^(۳) تسهیلات جزئی به ارزش ۳۰ میلیون SDR در اختیار کشورهای برونودی، گرانادا و مالوای قرار داد و هیچ تعهدی در قالب تسهیلات تامین مالی جبرانی (CFF)^(۴) و خطوط اعتباری احتیاطی (CCLs)^(۵) نپذیرفت.

طی این سال مالی ۲۱/۸ میلیارد SDR از وامهای صندوق بین المللی پول از محل حساب منابع عمومی تامین گردید. مبلغ وامهای جدید صندوق از دریافتی آن بابت بازپرداخت وامهای دوره های قبلی صندوق بیشتر بود، به طوری که بازپرداخت وامهای صندوق در این سال به ۷/۸ میلیارد SDR محدود گشت. بدین ترتیب مانده اعتبارات تصفیه نشده صندوق در پایان سال مالی ۲۰۰۳ به مبلغ قابل توجه ۶۶ میلیارد SDR رسید که ۱۳/۹ میلیارد SDR بیش از سال گذشته می باشد.

شرایط آسان صندوق تحت ابتکارات PRGF^(۶) و HIPC^(۷) نیز در این سال در اختیار اعضای واجد شرایط قرار گرفت. ده مورد ترتیبات PRGF جدید به ارزش ۱/۲ میلیارد SDR در این سال مالی به تصویب رسید و میزان یک وام نیز افزایش یافت. در پایان سال مالی ۲۰۰۳، هشت کشور به نقطه تکمیل تحت ابتکار HIPC رسیدند و ۱۸ کشور دیگر نیز از نقطه تصمیم گذشته و مشمول بخشودگی موقت بدهی شدند.

۱ - Extended Fund Facility (EFF)

این تسهیلات برای حمایت از برنامه های اقتصادی بلندمدت (عموماً سه ساله) برای رفع مشکلات ترازپرداختهای خارجی که بدلیل مشکلات ساختاری و کلان اقتصادی به وجود آمده اند، در نظر گرفته شده است.

۲ - Supplemental Reserve Facility (SRF)

این تسهیلات برای کمک مالی به کشورهای عضوی است که به یکباره در اثر سلب اعتماد به بازار و خروج سرمایه از کشور بابت مشکلات استثنایی در ترازپرداختها مواجه می شوند.

۳ - Emergency Assistance

این تسهیلات مالی برای اعضای در نظر گرفته می شود که با مشکلات ترازپرداختها به دلیل بلایای طبیعی روبرو شده اند.

۴ - Compensatory Financing Facility (CFF)

این تسهیلات برای پوشش کاهش درآمدهای صادراتی و افزایش هزینه های وارداتی که خارج از کنترل کشورها می باشد در نظر گرفته شده است.

۵ - Contingent Credit Lines (CCLs)

برای جلوگیری از خسارت بحرانهای مالی و کمک به مدیریت صحیح بحرانها می باشد.

۶- Poverty Reduction and Growth Facility (PRGF)

۷ - Heavily Indebted Poor Countries (HIPC)